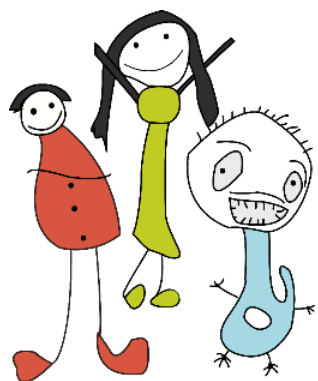

Årsplan

Nyvoll barnehage SA

NYVOLL BARNEHAGE SA

2023 / 2024

*Vi skal tilby et sted der både foreldre og barn føler seg velkommen og ivaretatt –
vi skal være:*

HUSET «VELKOMMEN-IGJEN»

Huset "Kom-aldri-tilbake"
og huset "Velkommen-igjen"
er akkurat like gamle
og står i den samme grend.
"Kom-aldri-tilbake" har bandhund
som glefser til store og små.
"Velkommen-igjen" har en liten katt
med lyseblå sløvfe på.

"Kom-aldri-tilbake" har selvskudd
utenfor døren sin
"Velkommen-igjen" har en bjelle
som ringler når folk kommer inn.
Og alle er muntre og glade
i huset "Velkommen-igjen"
Men stakkars "Kom-aldri-tilbake"
har ikke en eneste venn.

Fritt omgjort i tittel – fra huset kom aldri tilbake – til huset velkommen igjen. Inger Hagerup

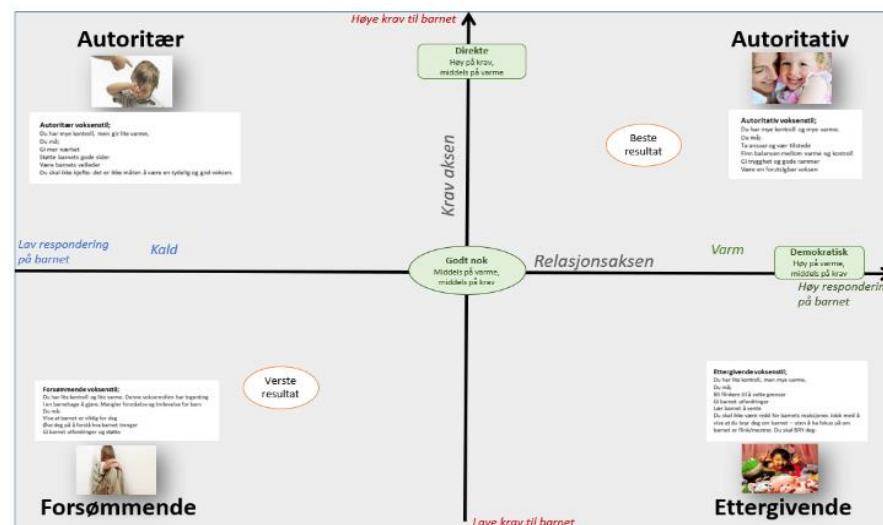
Nyvoll barnehage er en privat barnehage med 4 avdelinger. Barnehagen legger vekt på faglig kompetanse og hver avdeling har to utdannede barnehagelærere og to BUAidere/assistenter. I tillegg fast ansatt på topp, kjøkkenassistent og daglig leder.

Private barnehager med andelskapital, er underlagt samvirkeloven. For mer informasjon om barnehagens drift vises det til barnehagens vedtekter. Hvert år i mars/april avholdes årsmøte der alle foreldre innkalles. I dette møte velges medlemmer til styret og SU, og det informeres om barnehagens drift og andre aktuelle saker. Styret velger selv sin leder. Informasjon om dette gis via årsmøteprotokoll og i Nyvoll Nytt. Styret har medansvar for driften sammen med daglig leder og har møter 4-6 ganger i året.

Barnehagen åpner kl.7.00 og stenger kl.16.30. Vi har en fast dagsrytme som du finner i vår digitale informasjonsportal Kidplan. Alle foreldre får brukertilgang ved oppstart i barnehagen. I tillegg informeres foreldre gjennom månedsbrevet Nyvoll Nytt, som legges ut på Kidplan. Hjemmesiden endres sjelden og er kun en informasjonsside for potensielle nye kunder og studenter som søker praksis hos oss.

Årsplanen er de ansattes arbeidsredskap og skal være en praktisk og tydelig plan som viser rammene for det faglige arbeidet. Vi som jobber i barnehagen, er opptatt av at det settes fokus på kvalitet og innhold. Vi jobber stadig for å øke statusen for egen profesjon og har verdens viktigste jobb! Barnehagen er et sted for lek, læring, vekst og utvikling! Autoritativ voksenstil (varm og grensesettende i møte med barna) med fokus på god relasjonsbygging med barn er viktig. Kompetente voksne som er glad i jobben sin skaper barnehage med høy kvalitet! Derfor har vi også en kompetanseplan som er ansattes målplan for egen faglig utvikling. Kompetanseplanen skal styrke ansattes grunnkunnskap om barns læring og utvikling, slik at både ufaglærte og faglærte opplever hvor viktig rolle hver enkelt har for å tilby kvalitet i arbeidet.

Lov om barnehager og Rammeplan for barnehager utgjør de formelle krav til innhold i årsplan. Målet er å gi barn trygge rammer som gir mulighet for læring og utvikling. På den måten legger vi det viktige grunnlaget for hvert enkelt individ, slik at barn skal håndtere ny læring og utfordring den dagen barnehagelivet er ferdig.

Organisasjonsendring i Nyvoll barnehage fra august 2023!

Fra høsten 2023 har vi gjort om alle avdelinger til 1-6 års grupper. Her skisserer vi en kort oppsummering på hvordan vi endte opp med dette:

Lovverket setter krav til maks 3 barn pr ansatt under 3 år og maks 6 barn pr ansatt over 3 år. I tillegg er det krav til maks 7 barn pr. barnehagelærer under 3 år og maks 14 barn pr barnehagelærer over 3 år. Areal setter også begrensning på antall barn pr gruppe. Utover det kan barnehager sette sammen grupper etter eget ønske. De fleste barnehager drifter med 1-3 og 3-6 års grupper, det er en slags forventet norm i samfunnet, selv om det finnes unntak. Det har over lang tid vært en naturlig tanke at vi skal ha mest mulig aldershomogene grupper. Det er på agendaen i dag at gruppestørrelser kan være en utfordring og at barnehagen har lengre åpningstid enn ansattes arbeidsdag. Barn kan fort ha en lengre «arbeidsdag» enn de ansatte har. Men tradisjonelt sett snakker vi sjelden om at det kan være utfordrende å skifte 12 bleier fortløpende og legge 12 barn som skal sove, og rekke å ta dem opp igjen nesten samtidig, vi har snakket lite om hvorfor barna er inndelt som de er. Det er lite diskutert hvorvidt en 1 åring passer bedre sammen med en 3 åring enn sammen med en 5 åring. Vi mener at endring av gruppesammensetning bidrar til å minke flere utfordringer. Vi har stor tro på at barn lærer av hverandre, at det er positivt å ha eldre barn å strekke seg etter og at aldersblanding kan skape gode relasjoner.

Vi har tatt noen viktige og grundige runder i hele personalet før vi endte opp med denne løsningen. Når valget var tatt ble både styret, samarbeidsutvalg og FAU informert og tatt med på råd. Etter disse rundene var vi enige, og inviterte til foreldremøte for å presentere vår nye løsning. Med dette vil vi oppnå færre barn i gruppene, søsken kan samles på samme avdeling og vi sparer barn for en overgang i barnehagelivet. Vi har stor tro på at færre barn pr gruppe gjør at vi kan møte barna på en bedre måte, vi kan få ned støynivå og vi klarer å håndtere morgener og ettermiddager (når det er færre ansatte på jobb) på en bedre måte. Vi gleder oss til å prøve ut denne endringen dette barnehageåret. Det finnes ingen fasit i faglitteraturen på at det er dette som bør gjøres, barnehager kan organisere seg på flere ulike måter. Vi ansatte har vært i en lang prosess og har brukt mye tid på å vurdere mange løsninger før vi kom frem til en konklusjon. Det er en gjennomtenkt omorganisering som har en god strukturell plan. Vi har bl.a brukt Rapporten «Kvalitet i barnehagen» fra UiS 2019, som har studert pedagogiske virksomheter og har kommet frem til hva som kjennetegner god kvalitet i barnehager. Her kommer noen utvalgte punkter som rapporten fremhever skaper god kvalitet:

- høy kompetanse i personalet; at flere av barnegruppene har to barnehagelærere
- profesjonell entusiasme i personalet, de er tilstedeværende og engasjerte
- felles mål og retning for det pedagogiske arbeidet
- en vektlegging av å gi barna lek ute, naturopplevelser og erfaringer i nærmiljøet
- klar ledelse av personalgrupper og barnegrupper, med en strukturering av dagen tilpasset barna
- **et personale som organiserer barnegruppen i mindre grupper både for aktiviteter og lek (vår utheving)**
- både voksen- og barneinitierte aktiviteter; både personale og barn er involvert i pedagogiske prosesser og aktiviteter
- barnehagelærerne la til rette for godt språklig samspill mest med enkeltbarn og mindre grupper med barn
- et personale som samarbeider godt både internt, med foreldrene og med eksterne parter
- et personale som både snakker om og vektlegger barns perspektiv i det daglige arbeidet, og som er opptatt av barns medvirkning og trivsel

I en oppsummering av forskningsarbeidet sier rapporten: Vi ser at strukturelle forhold (størrelsen på barnehager og barnegrupper, organiseringsform) ser ut til å ha betydning for de prosessuelle forholdene. (...) Vi ser det som viktig for kvalitet at personalet har tilstrekkelig kompetanse og barnegruppene ikke er for store. Eiere og myndigheter har et klart ansvar for å sikre at barnehagene har ressurser til å sikre kvalitet for alle barn.

I vårt faglige grunnlag for denne endringen har vi også brukt faglige artikler fra May Brit Drugli, bl. a til nettsiden om små barn og stress: [«Små barn med lange dager har et høyere stressnivå i barnehagen enn hjemme» \(utdanningsnytt.no\)](#)

Les også om bemanningsstruktur i barnehagen: [Bemanning og manglende hensyn til barns beste - Foreldreutvalget for barnehager \(foreldreutvalgene.no\)](#)

Personvern

GDPR gir strenge rammer for hvordan vi håndterer personvern i barnehagen. Vi trenger tilstrekkelig informasjon om barnet og barnets familie for å kunne utøve tilrettelagt omsorg. Kjennskap til barnets familie og familiesituasjon gir oss viktig informasjon som sikrer dette. Alle nye familier har oppstartssamtaler med pedagogisk leder på avdeling, der vi stiller spørsmål rundt familiesituasjonen for å få god nok kjennskap. Alle ansatte har taushetsplikt og daglig leder avgjør hvem som trenger nødvendig informasjon, en hovedregel er at kun ansatte på aktuell avdeling skal innlemmes i nødvendig informasjon om familier. Barnehagen har foreløpig kun papirmapper på barn som lagres i låst arkivskap, vi er i en prosess der dette ønskes digitalisert. Personverninformasjon som deles mellom kommune/NAV/barnevern/PPT gjøres via altinn eller sikker overføring. Det er Randaberg kommune som har ansvar for å lagre og oppbevare informasjon om barn som er henvist ulike instanser. Foreldre skal alltid samtykke til undersøkelsessaker, utvidede observasjoner og hvem informasjon deles med. Unntak fra informasjon til foreldre er bekymringer som gjelder vold og overgrep. Jmf. bhg. loven. All vår digitale lagring har to-trinns pålogging.

Praksisbarnehage

Nyvoll barnehage har vært praksisbarnehage siden 2012, og har godt samarbeid med Universitetet i Stavanger. Vi tar imot studenter ved UiS, som tar treårig bachelor, og skal bli barnehagelærere. Vi har studenter gjennom hele året - både de som går deltid (4 årig) og de som tar studiet på fulltid (3 årig).

Nyvoll barnehage har lagt stor vekt på å ha utdannet personale som kan bidra som positive veiledere for studenter. Vi har 2 utdannede barnehagelærere pr. avdeling og inkludert styrer er vi 9 barnehagelærere som utgjør lederteamet i barnehagen.

Det å være gode bidragsytere for kommende barnehagelærere er både utfordrende og lærerikt. Det gjør at vi alltid reflekterer og vurderer rundt egen praksis og væremåte. Dette bidrar etter vår mening til bedre kvalitet! Vi skal gi studentene gode praksisopplevelser, opplevelse av læring i et godt faglig miljø, samtidig som studentene utfordrer oss på å være faglig oppdatert.

HMS arbeid

HMS arbeidet er et viktig redskap for å skape trygt miljø både for barn og ansatte. I Nyvoll barnehage sikres dette i et digitalt system; PBL-MENTOR.

Her har vi rutiner for sikkerhet og beredskap. Risikoanalyse, sjekklister, rapporter og avvik håndteres i dette systemet.

Personalet har hver høst et møte med fokus på alt HMS-arbeid i barnehagen. Verneombud og styrer har hovedansvar for at dette arbeides med jevnlig. Se også årshjulet neste side for mer detaljert oversikt på HMS arbeidet.

Et godt personalsamarbeid gir gode rammer for de familier som er knyttet til Nyvoll barnehage. Derfor har vi fokus på;

- Vi skal vise hverandre respekt og omsorg.
- Vi skal jobbe for å være i faglig utvikling, og bruker møtene våre til dette, slik at alle kan bidra.
- Jobbe tett sammen med foreldre og barn. Som en liten og oversiktlig barnehage ligger alt til rette for at det er mulig.
- Tilgjengelighet, både til barna, hverandre og foreldrene.
- Bruke tid på å reflektere, vurdere og dokumentere arbeidet.
- Humor og glede i jobben! En positiv innstilling lager gode hverdager for både store og små.

Årshjul for pedagogisk, faglig og praktisk arbeid 2023/2024

Pedagogisk arbeid med barna	De grunnleggende ferdigheter	Faglig arbeid i personalgruppa	HMS
- Prosjektperiode; "Mangfold og fellesskap for en god start" med vekt på tilvenning og nye vennskap - Oppstart for Vepsegruppa med ukentlig utedag - Høsting fra kjøkkenhagen	August / september	- Tilvenningskompetanse - Forventningsavklaring for nytt barnehageår - Månedlig veiledning mellom barnehagelærer og BUA/ass. - Informasjonsmøte for nyansatte. Veiledningsplan - Kontraktsmøte mellom barnehagelærere i team + styrer.	HMS møte for alle ansatte, generell opplæring i avvik, risikovurdering. Vernerunde: Informasjons-sikkerhet, brannvern, beredskap og førstehjelp Sept: kvartalsvis sjekk avvik Oppdatering av førstehjelpsutstyr
	Muskel og leddsans (kinestetisk sans) og kroppsbevissthet		
- Prosjektperiode; «TRAFIKK» - Flerkulturell uke med innsamlingsaksjon til Indiaforeningen.	Oktober/ november	- Fargekartlegging i barnegruppen - Forberede og gjennomføre foreldresamtaler for 2,3 og 4 åringer. (pinnsvin, maurer og tordivler) - Månedlig veiledning mellom bhg.lærer og BUA/ass. - Oppfølgingsmøte mellom styrer og barnehagelærere	Knytte HMS arbeidet til prosjekt tema trafikk: trafiksikkerhet når vi går på tur, risikovurdering, etc. Vernerunde; Arbeidsmiljø, fysisk og psykisk helse, stress og sykefravær Nov: kvartalsvis sjekk av avvik
	Sanseapparatet: hud, lukt, lyd. Syn (sanseløyper Likevektssans, (vestibulærsans)		
Kulturelle tradisjoner med fokus på julehøytid, Lucia, nissefest, kirkebesøk og julepynt.	Desember	Utviklingssamtaler pedagogisk leder og ass./BUA	Analysere vernerunde arbeidsmiljø Kvartalsvis sjekk avvik
	Finmotorikk (håndgrep, øye-hånd og øye-fot koordinasjon)		
- Prosjektperiode «HAVET» - Samenes dag - Fastelavn og Karneval	Januar / februar	- Foreldresamtaler og foreldremøte for skolestartere (vepser). - Kartlegge eget arbeid ihht årsplan og kompetanseplan. - Månedlig veiledning mellom ped. ledere og BUA/ass. - Individuelle samtaler barnehagelærer og styrer	Vernerunde: belysning, lyd, støy og inneklima Gjennomgang av fravær og skade i året som gikk.
	Grovmotoriske grunnbevegelser Motorisk planlegging, kroppsbevissthet (rom, retning, kraft, tid, rytme)		
- Prosjektperiode «LIVET PÅ BONDEGÅRDEN» - Påskeaktiviteter med fokus på kulturell tradisjon - Ramadan og ID feiring markeres	Mars /april	- Fargekartlegging i barnegruppen - Barnesamtaler med 3 og 4 åringer (maur og tordivel) - Månedlig veiledning mellom barnehagelærer og BUA/ass.	Vernerunde: Inne- og utemiljø og barns sikkerhet (Sikkerhetsuke) Uanmeldt brannøvelse Oppdatere førstehjelpsutstyr Mars; kvartalsvis sjekk avvik
	Øyemotorikk og kryssing av midtlinje. Sidedominans(lateralitet)		
- Planting i kjøkkenhagen - Markere Norges frigjøringsdag 17 mai - Sommerfest og avslutning for de som slutter	Mai / juni	- Oppstartsamtaler nye familier - Revidere året som har gått og lage plan for kommende barnehageår. - Månedlig veiledning mellom barnehagelærer og BUA/ass - Oppfølgingsmøte mellom samarbeidende barnehagelærere og styrer	Vernerunde: Hygiene og smittevern + IK mat Juni; kvartalsvis sjekk avvik.
	Utholdenhet og kondisjon Visuell og auditiv persepsjon (hjernens tolkning av syns og hørselssansens signaler)		
Juli			
- Feriemåned med temauker og fokus på god tilrettelegging i en barnehagehverdag der mange har ferie. - Barn og ansatte avvikler ferie - Det er alltid fast ansatte representert gjennom sommeren, de skal følge opp ferievikarer og ha spesielt fokus på trygghet for barna			

Barnehagens pedagogiske arbeid

Barnehageloven (revidert 11.12.2020) er de øverste juridiske rettsreglene som barnehagene i Norge styres etter.

Du kan lese barnehageloven her;

<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-64?q=barnehageloven>

§ 1 i Barnehageloven setter ord på hva som er formålet;

«Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og dannings som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen og åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene.

Barn skal få utfolde skaperglede, undring, og utforskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter. De skal ha rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetninger.

Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.»

I den reviderte barnehageloven vil vi trekke frem kapittel 8 Psykososialt barnehagemiljø som en viktig milepæl for barns rettigheter, §§41-43 handler om nulltoleranse mot krenkelser som utestengning, mobbing og diskriminering. Dette er et viktig område der ansatte daglig skal følge opp, være til stede med en relasjonsorientert og autoritativ voksenstil for å forebygge at slike situasjoner oppstår.

Rammeplan for barnehager er styrende for det faglige arbeidet. Her utdypes hvordan Nyvoll barnehage følger opp de krav rammeplanen setter. Hver avdeling skal gjennom barnehageåret sjekke og krysse av for at de ulike områder jobbes med.

Rammeplan for barnehagen

[Rammeplan for barnehagen \(udir.no\)](#)

Pedagogiske fokusområder i Nyvoll barnehage SA

For ansatte. Kort evaluering, avkryssing på gjennomført

Høst 22 vår 23

Kap. 1	Barnehagens verdigrunnlag	Rammeplanen bidrar til å sikre at barnehagen har et faglig fokus på utvikling, læring, dannings og trygge omgivelser. Samtidig skal det være plass til utfoldelse og kreativitet i den frie leken, som står sterkt i den norske barnehagetradisjonen.		
	Barn, barndom Demokrati	Barnehagens visjon: Vi er til stede i fellesskap, læring, undring og glede Visjonen illustrerer det mangfoldige innholdet som er i barnehagen vår, den er rammen for vår pedagogiske plattform. Vi skal bidra til en god barndom og styrke hvert enkelt barn. Barna skal oppleve trygghet, lek og læring, utvikle selvregulering, selvstendighet og god selvfølelse. Vår pedagogiske plattform viser hva vi vektlegger i det faglige arbeidet og viser vårt barnesyn, vår grunntanke og hensikt med det pedagogiske arbeidet. Det handler om barnehagens kultur og hva som er særegent for oss.		

		Nyvoll barnehage skal være et sted som gir barna en aktiv og trygg hverdag tett sammenvevd med mulighet for å kunne utforske og lære. Vi skal skape en god hverdag som hjelper barnet til å utvikle seg som et selvstendig og trygt individ.		
	Mangfold og gjensidig respekt	En stor del av barnehagehverdagen handler om tilhørighet og fellesskap og er en del av hva rammeplanen sier om mangfold og gjensidig respekt. Sosial kompetanse er en forutsetning for sosial mestring, for å bli sosialt akseptert og for å etablere vennskap. Barn må inneha sosial kompetanse for å etablere positive relasjoner med både jevnaldrende og voksne. Det handler om å kunne følge regler, og leve opp til normer og forventninger både i barnehagen, i hjemmet og ellers i fritiden. Sosialt kompetente barn kan også formidle og hevde sine ønsker og behov på en sosialt effektiv måte.		
	Likestilling og likeverd	Barnehagen skal anerkjenne forskjeller og legge til rette for inkludering. Det handler om å ha en venn, noen som merker om du ikke er der og blir glad når du kommer om morgenen. Barn skal oppleve egenverdi uavhengig av kjønn og personlighet, uavhengig av religion, etnisitet og sosial status. Ansatte skal behandle barn med respekt og anerkjennelse. Barnehagen skal bidra til likestilling ved å skape et likeverdig samfunn. Da er det viktig med ansatte som viser aksept for ulikheter. Barnehagen skal bidra til like muligheter ved å anerkjenne og respektere hvert individ. Hver enkelt ansatt skal være til hjelp for barnet i sin søken etter å forstå seg selv og utvikle god selvhedelse. De voksne er opptatt av å anerkjenne forskjeller og tilrettelegge for inkludering. Hvordan de voksne i barnehagen møter barna, spiller en stor rolle for hvordan barnet opplever hverdagen sin og om de får en følelse av tilhørighet. Vi jobber kontinuerlig med at ansatte skal ha kompetanse på relasjonens betydning og skal bidra til å styrke samholdet i gruppen og legge til rette for vennskap. Personalet i barnehagen skal vise respekt for barnet og samtidig utøve voksen autoritet, rettlede, gi omsorg og beskytte barnet når dette er nødvendig.		
	Bærekraftig utvikling	Barnehagen har en viktig oppgave ved å bidra til at barn får en grunnleggende respekt og væremåte slik at de vil bidra til bærekraftig utvikling. I Nyvoll barnehage har vi delt inn i tre fokusområder for dette tema, der vi legger vekt på: Miljø: Legge til rette for at barna blir glade i, og tar vare på naturen og jorda vår. Samle frø, så, høste fra egen kjøkkenhage, og tilberede mat fra kjøkkenhagen. Sortere søppel. Ha fokus på de forskjellige årstidene og hva som skjer i naturen.		
	Livsmestring og helse	Sosiale forhold: Veilede barna til å vise solidaritet og at alle har rett til å ha det like godt. Være en god venn og ta vare på hverandre. Skape et inkluderende fellesskap med gode holdninger og verdier. Økonomi: Ikke kaste mat. Oppmuntre barna til gjenbruk og at vi ikke alltid trenger å kjøpe nye ting. Dele med andre og bytte både klær og leker med andre.		

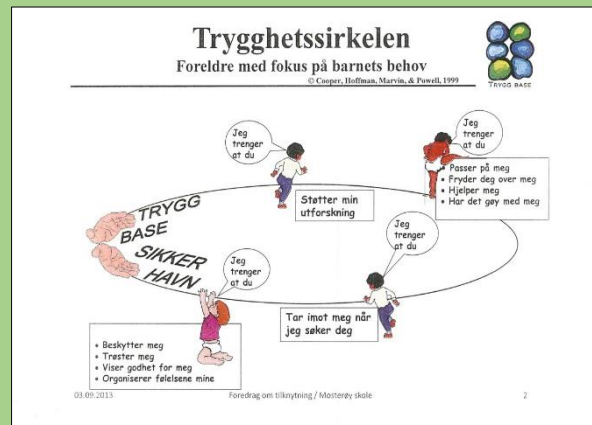
		Dette handler både om fysisk og psykisk helse og hvordan barn lærer å håndtere livet, hvordan en har det sammen med andre mennesker og hvordan en opplever seg selv. Kosthold og fysisk aktivitet påvirker også livsmestring og helse. Barnehagen skal legge et viktig grunnlag for at barn spiser sunt og allsidig, og skal tilrettelegge for varierte fysiske utfordringer tilpasset alder og mestring. Barna skal også få tilbud om ro og hvile i løpet av barnehagedagen. Noen barn sover daglig, de som ikke sover skal oppleve mulighet til å trekke seg bort til stille sted alene eller sammen med andre. Det er viktig med tilgjengelige voksne som kan bidra til rolig samtale/lesing/etc. Ansatte skal lese barnets behov, ha TID og anledning til samtaler/undring/filosofering skaper ro og harmoni. Det viktigste i barnehagen er at barn møter autoritative, trygge voksne som ser verdien i hvert enkelt barn. Det innebærer også at ansatte skal ha bevisst forhold til at barn kan ha vanskelige forhold i hjemmet og plikter å håndtere situasjonen dersom vi mistenker at barn har en vanskelig livssituasjon.		
Kap. 2	Ansvar og roller <i>«barnehageeier og alle som arbeider i barnehagen skal sammen bidra til å oppfylle målene og kravene i rammeplanen med utgangspunkt i sine erfaringer og sin kompetanse.»</i>	I Nyvoll barnehage er styret den formelle eier, men ansvar for pedagogisk drift er lagt til daglig leder. Lederteamet i barnehagen består av daglig leder og alle barnehagelærere. Hver avdeling er organisert slik at to barnehagelærere deler på lederansvar, i samarbeid med BUAeidere/assistenter på sin avdeling skal de følge opp de planer og rammer som settes for det pedagogiske arbeidet. Hvert team skal utøve årsplanens mål og innhold i praksis. Det innebærer at det skal jobbes med kompetanseheving kontinuerlig gjennom hele barnehageåret. Det utarbeides egen kompetanseplan for dette arbeidet som setter mål for hva alle ansatte plikter å jobbe med for å bli en best mulig omsorgsperson for hvert enkelt barn. Kompetanseplanen viser satsningsområdene vi jobber med. Ansattes kompetanse og tilstedeværelse er avgjørende for at barn skal oppleve trygghet og dermed kunne delta i læringsaktiviteter som gir gode grunnleggende ferdigheter den dagen barnet er ferdig med sitt barnehageliv.		
Kap. 3	Barnehagens formål og innhold Barns behov for omsorg Fremme danning Fremme læring	Lek og samhandling med andre gir et godt grunnlag for at barn skal utvikle empati, kunne inngå kompromiss og ta hensyn til andre. Samtidig er det viktig at hver enkelt opplever mestring og anser seg selv som et verdifullt medlem av et større fellesskap. Danning er en livslang prosess som blant annet handler om å utvikle evnen til å reflektere over egne handlinger og væremåter. Barndommen sees på som en del av livsløpet og har viktig egenverdi. Gjennom gode dannelsesprosesser settes barn i stand til å håndtere livet ved at de utvikler evnen til å forholde seg prøvende og nysgjerrig til omverdenen og til å se seg selv som et verdifullt medlem av et større fellesskap. Det er også viktig at både foreldre og ansatte har fokus på at barn ikke skal få mange ulike valg, eller ansvarlig gjøres i situasjoner der voksne skal være en trygg og tydelig omsorgsperson. Barna er avhengige av at de ansatte viser god omsorg og tilstedeværelse i dannelsesprosessen. Læring skal foregå i det daglige samspillet med andre mennesker i det miljøet barna er en del av. Læring er nært sammenvevd med omsorg, lek og danning. Vi veksler mellom planlagte læringsaktiviteter og læring i hverdags situasjoner.		

	Barns behov for lek Fremme vennskap og fellesskap Fremme kommunikasjon og språk 	Det er viktig å sette av tid til leken i hverdagen og det er viktig med voksne som tilrettelegger og har omsorg for hvert enkelt barn. I leken lærer barna seg å være i samspill med andre, de forhandler og avtaler seg imellom, de går inn i ulike roller og prøver ut ting de ellers ikke ville gjort. Leken er kilde til utforskning av verden slik den er fra barnas eget ståsted. Det er i leken de kan få utløp for bearbeidelse av ulike opplevelser, på den måten lærer de om livet. Ansatte skal oppmuntre barna til å ta selvstendige valg og være til hjelp for å forstå konsekvensen av egne handlinger slik at de utvikler et bevisst forhold til seg selv som individ. <i>Lek og ansattes kunnskap om hvor viktig leken er, skal være vårt satsningsområde i kompetanseplan gjeldende fra januar 2024. Da er målet å bygge kapasitet hos ansatte som fremmer at vi kan hjelpe barns utvikling gjennom å bruke alle muligheter som ligger i lekekompetanse.</i> Rammeplanen uttrykker barnehagens samfunnsoppgave i tidlig forebygging av diskriminering og mobbing. De ansatte skal arbeide for et godt psykososialt barnehagemiljø. Barnehagen er en viktig arena der barn tidlig tilegner seg sosial kompetanse. Vi har nulltoleranse for mobbing og jobber kontinuerlig for å opprettholde et mobbefritt oppvekstmiljø. Alle barn skal oppleve at de har en venn. Vi samarbeider tett med foreldre dersom vi opplever at barna sliter med sine sosiale relasjoner i barnehagen. Dette er i tråd med den reviderte barnehageloven §43. Barnehagen skal ha fokus på språkstimulering allerede fra barna begynner i barnehagen som ettåringer. For å bidra til et godt lærings- og språkmiljø må barnehagen tilrettelegge for at alle barn får delta i samtaler både med voksne og med andre barn. Da er det viktig med kompetente voksne som benytter et presist ordforråd og kan ha gode spørsmål og bevisst tilstedeværelse i samtaler. Evne til å virkelig lytte til barn og bidra til gode samtaler er også et viktig ansvar hos personalet. I barnehageåret 2023/2024 ferdigstiller ansatte et arbeid med å øke kompetanse om barns språkutvikling, Vi har brukt 1,5 år på å legge en viktig grunnkompetanse hos ansatte for å jobbe best mulig med å fremme språklæring hos barn. Inger Hagerup er et sentralt kulturfokus i Nyvoll barnehage, som bidrar til allsidig språk og lek med ord. Alle avdelinger har navn etter barnedikt fra Inger Hagerup. Når vi deler barn i grupper etter alder, får de også navn fra diktene hennes. Skolestartere heter «vepsene», 4 åringer heter «tordivel», 3 åringer «mauren», 2 åringer «pinnsvin» og 1 åringer heter «rødstrupe». Avdelingsdiktene er visualisert ved alle ytterdører i barnehagen og brukes også ved relevante tema. Barna våre kan mange av hennes dikt, noen har også melodi til og kan synges. I kommunikasjon med barn er det viktig å ha godt fokus både i spontane uformelle samtaler og i de planlagte aktivitetene. I samling og gruppeaktiviteter er vi opptatt av å bruke konkrete for å underbygge historien og skape større mulighet for forståelse. Vi bruker også tegn-til-tale i kommunikasjon med barn, for å underbygge det muntlige språket. Det skal være tid til den gode samtalen både med enkeltbarn og i grupper – i leken og i organiserte aktiviteter. Ansatte må være bevisste på at personalets samtaler med barna har betydning for barnas ordforråd og begrepsutvikling.		
--	---	--	--	--

Kap. 4	Barns medvirkning 	Barns medvirkning er viktig for at barna får eierskap til innholdet i barnehagen og mulighet til å påvirke hverdagen sin. For å fremme medvirkning på best mulig måte skal vi ha barnesamtaler med 3 og 4 åringene hver vår. Samtalen blir et verktøy for å imøtekomme barns mulighet til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagen og avdekke eventuell mobbing/ krenkende atferd i barnehagen. Barns opplevelse, de ansattes ansvar og foreldres involvering er kjernepunkter. Barnesamtale er et planlagt møte mellom den voksne og barnet. Dette er et viktig møte for å kartlegge barns opplevelse av relasjoner, trivsel og samspill i barnehagen. Vi bruker et skjema utarbeidet for slike samtaler. Barns medvirkning står sentralt når vi jobber med prosjekter i barnehagen. Her skal barns stemme bli hørt og barna får mulighet til å ytre sine ønsker når vi planlegger innhold for de ulike tema. Ansatte setter rammer ved å bestemme tema, barna deltar i prosessen og får være med og styre hva vi legger vekt på. Vepsene (5 åringene) skal være med på ulike komitemøter som de ansatte har i barnehagen når vi planlegger ulike arrangement og merkedager. Barna skal ta del i planleggingen og deres ytringer skal imøtekommes når opplegg planlegges. Barna trenger å få trening i å medvirke til positive former for samhandling. Da kan de få mulighet til å føle seg betydningsfulle og se verdien ved å bidra. Når de ansatte tilrettelegger læringsaktiviteter slik at vi spiller på barnas interesser og innspill, skaper vi mulighet for positivt selvilde og selvhevdelse som er viktige egenskaper når en skal fungere i sosialt fellesskap. Barns medvirkning kan være vanskelig å visualisere og dokumentere. Det viktigste redskapet ligger hos den tilstedeværende, kompetente voksne som bygger gode relasjoner med barna. På den måten får barna større innflytelse på sin egen hverdag og de lærer å ta selvstendige valg og konsekvens av valg. Regler og rutiner som er satt av de voksne skal være forankret i vår pedagogiske plattform og begrunnes ovenfor barna. Det skal være regler og rutiner som settes av ansatte, tydelige rammer gir barn trygghet. Valg ansatte tar for barna skal begrunnes. Medvirkning betyr ikke at barn skal bestemme, men at de skal bli sett og hørt og få forklaringer.		
Kap. 5	Samarbeid mellom hjem og barnehage <i>«På individnivå skal barnehagen legge til rette for foreldrene og barnehagen jevnlig kan utveksle observasjoner og vurderinger knyttet til enkeltbarnets helse, trivsel, erfaringer, utvikling og læring.»</i>	Godt foreldresamarbeid er viktig for at ansatte i barnehagen kan gi barnet en best mulig hverdag med vekt på læring og utvikling i trygge omgivelser. Informasjon og kommunikasjon skal legges stor vekt på. FAU, samarbeidsutvalget og styret er det formelle kontaktleddet mellom barnehage og foreldre. Samarbeidsutvalget (SU), velges hvert år på årsmøte, og består av foreldre- og personalrepresentant. SU skal være et kontaktskapende, rådgivende og samordnende organ som ivaretar samarbeidet mellom barnehagen og foreldre. Foreldrene oppfordres til å kontakte foreldrerepresentantene dersom saker ønskes drøftet. I tillegg er den daglige samtalen, oppfølging med foreldresamtaler og foreldremøter viktige kommunikasjonspunkter.		
Kap. 6	Overganger	Det er størst andel ett- og toåringer som begynner i barnehagen.		

Når barnet begynner i barnehagen

Når et lite barn skal møte verden utenfor sin egen familie for første gang, er det veldig viktig med trygge og forutsigbare rammer. Barnehagen skal oppleves som et trygt sted å være, og de første dagene legger grunnlaget for resten av barnehagetilværelsen. Foreldre skal være involvert og til stede, og på den måten bidra til å skape trygghet. Vi har fem tilvenningsdager der foreldre er med i barnehagen, informasjon gis skriftlig og ved foreldremøte for nye foreldre i juni hvert år. I tillegg har vi oppstarts samtale med foreldre i løpet av tilvenningsdagene for å bli bedre kjent med barnet og familien. For eldre barn som er nye i barnehagen gjelder samme rutine, det viktigste er en god dialog med foreldre som sikrer en best mulig start.

Overgang innad i barnehagen

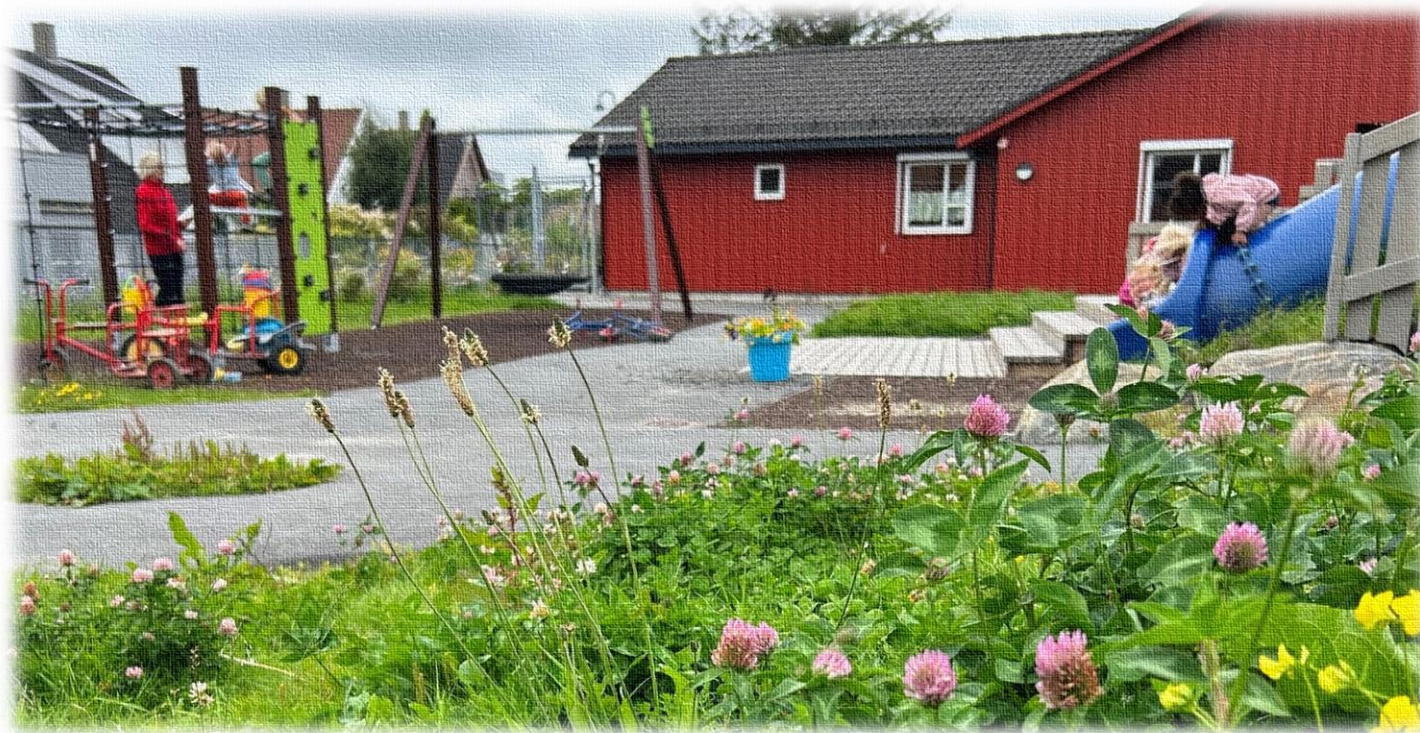
Vi har et godt utgangspunkt for gode og trygge overganger til stor avdeling fordi vi er en forholdsvis liten barnehage og det er lett å kjenne hverandre på tvers. Barna kjenner til alle de ansatte, vi møtes til frokost hver dag, og dette hjelper når to- og treåringer skal over til stor avdeling. Tilvenningen starter i løpet av våren. Til avtalte tider blir barna med på lek, aktivitet og måltid på den avdelingen de skal begynne. Den dagen barnet skal bytte avdeling kommer de til Frøet/Lille persille om morgenen, de pakker ned alt fra plassen sin i garderoben sammen med en voksen, og bærer det over til sin nye garderobeplass. Foreldrene henter barnet på ny avdeling den dagen. Det lages alltid et overgangsbrev, som informerer foreldre og barn om tidspunkt og rammer rundt denne overgangen.

Overgang mellom barnehage og skole

Vepsegruppa har eget opplegg hele året, som er skissert i eget avsnitt. Hovedmålet er å forberede barna på livet som venter etter barnehagen ved å legge til rette for aktiviteter som utfordrer, gir læring, krever samarbeid og styrker selvfølelse og selvtillit. Barnehagene i Randaberg har i fellesskap med skolene utarbeidet en veileder for overgang fra barnehage til skole. Der er utarbeidet et årshjul som viser hva som gjennomføres det siste barnehageåret for å skape en god og trygg overgang til skolen. Lærere i både skole og barnehage skal hospitere hos hverandre for å etablere en god kontakt. Barna besøker den skolen de skal begynne på.

Kap. 7	Barnehagen som pedagogisk virksomhet Planlegging Vurdering Dokumentasjon Tilrettelegging av det allmennpedagogiske tilbudet for barn som trenger ekstra støtte 	God dokumentasjon av faglig arbeid er avgjørende for å vise hva vi legger vekt på og hvorfor. Overordnet mål skal alltid være barnets beste i tråd med barnehageloven og Rammeplanen. Dokumentasjon- og vurderingsarbeidet vårt gjøres ved observasjon, diskusjon og skriftlige rapporter. Dette er med på å danne grunnlag for de valgene vi gjør i det videre arbeidet. Det viktigste med vurderingsarbeid er at vi bruker disse erfaringene til å stadig være i utvikling og ha levende, gode prosesser i det faglige arbeidet. Både barn og foreldre skal gis anledning til å komme med innspill. I Randaberg kommune jobbes det med tidlig innsats, der tverrfaglig samarbeid skal bidra til å forebygge og unngå negativ utvikling hos barn. Barnehagen samarbeider med PPT (pedagogisk psykologisk tjeneste), barnevern, fysioterapi og ergoterapi og helsestasjon ved behov. Barnehagen skal være et trygt sted der hver enkelt opplever støtte og mestringfølelse. Personalets tilstedeværelse skaper godt grunnlag for observasjon, og det gjør oss i stand til å følge opp hvert enkelt barn best mulig. Vi har en viktig rolle i å tilrettelegge for alle, utjevne forskjeller og bidra til god livsmestring for hvert enkeltbarn. Dersom det avdekkes at barn viser tegn til forsinket utvikling, strever med atferd, språk, motorikk, eller andre utfordringer vil barnehagen lage rammer og målplaner for barnet for å jobbe forebyggende og øke barnets kompetanse innenfor det område de strever. Barnehagen henter inn tverrfaglig kompetanse ved behov. Tidlig innsats skal omfatte at barn får gode utviklingsmuligheter gjennom et godt barnehagetilbud. Det betyr også at en skal forebygge negativ utvikling for barn. Personalet bruker ulike verktøy når vi erfarer at det er behov for det: ALLE MED (et observasjonsskjema som bl.a utdyper mestring i sosialt samspill, lek, trivsel og motoriske ferdigheter) TRAS (tidlig registrering av språkutvikling i daglig samspill. Et skjema for observasjon av barns språkutvikling. PEDAGOGISK ANALYSE. Et systemarbeid som hjelper oss å avdekke enkeltbarns utfordringer MÅL og TILTAKSPLAN. Et arbeidsredskap for barnehagen til å jobbe strukturert og målrettet for å hjelpe barn som har ulike vansker i hverdagen. Foreldre involveres alltid og skal samtykke til det arbeidet som gjøres, både tilrettelegging/ planer i barnehagen og henvisninger til andre instanser. Unntak er bekymringsmelding til barnevern ved mistanke om vold eller overgrep.		
Kap. 8	Barnehagens arbeidsmåter Progresjon	Progresjon er viktig i tilrettelegging av aktiviteter og innhold i barnehagehverdagen. Barnehagen skal skape en naturlig utfordring for barna, slik at de har noe å strekke seg etter. Det barna lærer og skaper vil oppleves ulikt fra individ til individ, alt etter barnets interesser og modning. Interesse, mestring og		

	Digital praksis	forståelse vil øke i takt med barnets alder. I alle typer læringsaktiviteter skal personalet tilpasse innholdet slik at barnet opplever å få utfordre seg selv, være i utvikling og få den progresjon som passer til den enkelte. Teknologien er i dag en stor del av barnas hverdag, og påvirker hvordan barna lærer og leker. Bruk av digitale verktøy i barnehagen er fortsatt litt omstridt, fordi mange er redd for at barna ikke skal være nok fysisk aktive. I Nyvoll barnehage bruker vi digitale verktøy som en del av det pedagogiske arbeidet. Barna skal få kompetanse på hvordan vi kan bruke nettbrett, pc, kopimaskin, mobil/kamera etc. De kan bruke det for å innhente informasjon, samarbeide og lære, samtidig som det gir mulighet for ulike typer uttrykk. Utvikling skjer fort i den digitale verden og vi jobber hele tiden for å være oppdatert.		
Kap. 9	Barnehagens 7 fagområder	Gjennom et barnehageår skal barna få tilbud om lek, opplevelser og læringsaktiviteter som sikrer at alle fagområdene blir aktivt brukt. Fagområdene legger føringer på at barnehagen skal gi et allsidig tilbud og bidra til læring innenfor flere områder. Noen av fagområdene er vi innom daglig, andre fagområder krever mer planlegging. For å sikre hvordan vi jobber med progresjon har vi utarbeidet en oversikt som viser eksempler på hvordan vi jobber alderstilpasset med de ulike fagområdene. Se de neste to sidene.		

Fagområdene og progresjonsarbeid

I rammeplanen er det skissert syv fagområder som barnehagen er forpliktet til å jobbe med i løpet av et barnehageår.

Fagområdene viser at vi jobber allsidig med våre læringsaktiviteter.

Ved å dele inn i de ulike alderskategoriene, viser vi hvordan progresjon er i fokus i læringsaktiviteter. Progresjon er viktig i tilrettelegging av aktiviteter og innhold i barnehagehverdagen.

Barnehagen skal skape en naturlig utfordring for barna, slik at de har noe å strekke seg etter. Det barna lærer og skaper vil oppleves ulikt fra individ til individ, alt etter barnets interesser og modning. Interesse, mestring og forståelse vil øke i takt med barnets alder.

Med det som utgangspunkt har vi skissert hva rammeplanen sier om de ulike fagområdene og hvordan Nyvoll barnehage tilrettelegger for aldersadekvat oppfølging.

Det er viktig å påpeke at inndelingen som er skissert på de neste sidene gir overblikk for de ulike aldersgrupper og det vil alltid være individuelle forskjeller og glidende overganger.

Kropp, bevegelse, mat og helse

Rammeplanen sier følgende om dette fagområdet;

"Gode vaner som tilegnes i barnehagealder kan vare livet ut. Barnehagen skal legge til rette for at alle barn kan oppleve bevegelsesglede, matglede og matkultur, mentalt og sosialt velvære og fysisk og psykisk helse."

1-2 åringer	2-3 åringer	3-4 åringer	4-5 åringer	5-6 åringer
Krabbe, gå, klatre, gynge Gripe og slippe Kunne holde koppen selv Øve på å vaske hender m/voksenhjelp Spise med skje Trene på å spise variert mat Kroppsbvissthet; nese, munn, øre, hode, armer, bein, mage, rumpe Huske (å disse) Trille ball Bevege seg til musikk	Rulle Hoppe, løpe Trene på å gå i litt ulendt terreng Begynner på øving med å smøre egen mat Perle m/store perler Bruke puslespill m/knotter eller store brikker Sykle på trehjulssykkel Kroppsbvissthet Do-trening Spørke og kaste ball Deltagelse i sikkerhetsuka Bevege seg til musikk	Hinke og hoppe Balansere Stupe kråke Bruke små perler Blyantgrep Klippe Smøre brødskiye Vaske hender selv Kle på seg selv m/litt hjelp Gå på do alene, men m/litt tørkehjelp Hente vann når de er tørste Deltagelse i sikkerhetsuka Bevege seg til musikk	Disse på egenhånd Gå lengre i variert terreng Respekt for at alle er forskjellige Respekt for egen og andres kropp Bestemme over egen kropp Giftige planter; hva vi ikke kan spise Deltagelse i sikkerhetsuke med fokus på nødnummer og brannvern Bevege seg til musikk	Hoppe tau Hoppe paradis Spikke med kniv Synge med bevegelser; sangleker Regelleker (eks "Haien kommer") Litt mer variert klatring Prøve å smake på nye ting Deltagelse i sikkerhetsuke med fokus på nødnummer og brannvern Bevege seg til musikk

Kommunikasjon, språk og tekst

Rammeplanen sier følgende om dette fagområdet; *"Barnehagen skal bidra til at barn leker med språk, symboler og tekst og stimulere til språklig nysgjerrighet, bevissthet og utvikling. () Personalet skal invitere til utforskning av både muntlig og skriftspråk."*

1-2 åringer	2-3 åringer	3-4 åringer	4-5 åringer	5-6 åringer
Bilder av daglige, kjente ting Enkle sanger, bevegelses- sanger Tunge og leppesveiser (spille på slurva for eksempel.) Kunne peke ut dagligdagse gjenstander Høytlesning: Pekebøker Sanger og sangleker	Bilder av daglige, kjente ting Bruke preposisjoner (eks foran, bak, under, over) Høytlesning; pekebøker, enkle billedbøker og eventyr/ fortelling m/konkreter Enkle sanger, bevegelses- sanger og sangleker	Øve på; fornavn og etternavn, Rim, regler Sanger/sangleker Lekeskrive Motta en beskjed Høytlesning: Billedbøker Eventyr/fortelling m/bilder og konkreter Variert språk; preposisjoner, adjektiver (eks stor, liten...)	Historiefortelling Kjenne igjen navnet sitt Begynne og lekeskrive navnet sitt Skriveretning Blyantgrep Motta beskjeder og utføre dem Høytlesning: Billedbøker, faktabøker Variert språk; preposisjoner, adjektiver Sanger og sangleker Gjenfortelle Forstå/reflektere over ord/tekst	Historiefortelling Øve på egen adresse og hvor de bor. Gjenkjenne bokstaver og ordbilder Skrive navnet sitt Skrive enkeltbokstaver - skriveretning - bli kjent med førstelyder - kunne lytte - blyantgrep Preposisjoner, adjektiver Vitsor og gåter Forstå sammenheng mellom språk og tekst Rim, regler og sanger Tørre å ta ordet – i små og store forsamlinger Øve på å vite egen bursdagsdato Billedbøker, fakta- bøker, bøker m/mest tekst, fortsettellesbøker - gjenkalling Sanger og sangleker

Kunst, kultur og kreativitet

Rammeplanen sier følgende om dette fagområdet; *"Opplevelser med kunst og kultur i barnehagen kan legge grunnlag for tilhørighet, deltagelse og eget skapende arbeid. I barnehagen skal barna få estetiske erfaringer med kunst og kultur i ulike former og organisert på måter som gir barna anledning til utforskning, fordypning og progresjon."*

1-2 åringer	2-3 åringer	3-4 åringer	4-5 åringer	5-6 åringer
Fingermaling Leke i sandkasse Sanger, rim og regler Musikk, rytme Enkle rytmeinstrumenter Tegne Male Bruke sansene	Lek – gi impulser til begynnende rollelek Utkledningslek Jule- og påskepynt – tradisjoner/årstider Eventyr og fortelling – bruke konkreter Primærfarger: rød, blå, gul Tegne hodefoting Hånddukker Dramatisere eventyr Bøker/bilder tilgjengelig Enkel bygge/ konstruksjonslek	Dramatisere eventyr med enkle replikker Klippe og lime Ulike materialer og formingsteknikker Fokus på tegneutvikling Rytmeinstrumenter Dans/ bevegelse til musikk Lytte til musikk Duketeater Sangleker Fargelære- sekundærfarger	Avansert bygge/ konstruksjonslek Fantasere ut fra kunstoplakter Tegne detaljert og fortelle om egen tegning Lytte til ulike musikkssjangre	Opplevelser av andres kunst Tegne detaljert og fortelle om egen tegning Dramatisere og fremføre for andre Lytte til ulike musikkssjangre

Natur, miljø og teknologi

Rammeplanen sier følgende om dette fagområdet;

"Opplevelser og erfaringer i naturen kan fremme forståelse for naturens egenart og barnas vilje til å verne om naturressursene, bevare biologisk mangfold og bidra til bærekraftig utvikling. Barnehagen skal bidra til at barna blir glade i naturen og får erfaringer med naturen som fremmer evnen til å orientere seg og oppholde seg i naturen på ulike årstider."

1-2 åringer	2-3 åringer	3-4 åringer	4-5 åringer	5-6 åringer
Utforske uteområdene Tur i nærmiljø Smake på bær og grønnsaker fra kjøkkenhagen Lek med vann, is og snø Lek med naturmateriale	Turer i nærmiljø Spise ute Smake på bær og grønnsaker fra kjøkkenhagen Plukke blomster Dyr og insekter Undre seg over naturfenomener Lek med vann, is og snø og naturmaterialer Bli kjent med digitale verktøy, iPad, pc, kamera.	Turer i nærmiljø Spise ute Delta i planting i kjøkkenhagen Høste bær og grønnsaker fra kjøkkenhagen Miljøbevissthet/ holdninger Faktabøker for barn Undre seg over naturfenomener Lek med vann, is og snø – forske på sammenhenger Digitale verktøy – bildebehandling, pedagogiske spill, ta bilder, lage eventyr	Tur– spise ute våropprydding Høste bær, frukt og grønnsaker Matproduksjon – hvor kommer maten fra? Faktabøker for barn Undre seg over naturfenomener Lek med vann, is og snø – fysiske eksperimenter Digitale verktøy– pedagogiske spill, se på bilder, finne fakta på internett	Tur – spise mat ute. Lage mat ute Høste bær, frukt og grønnsaker Undre seg over naturfenomener Se på/ være med å reparere ting Faktabøker for barn Lek med vann, is og snø – forske, undre og fortelle om sammenhenger Digitale verktøy – bildebehandling, pedagogiske spill, ta bilder, lage eventyr

Etikk, religion og filosofi

Rammeplanen sier følgende om dette fagområdet;

"Fagområdet retter særlig oppmerksomhet mot barnehagens samfunnsmandat og verdigrunnlag i et samfunn preget av livssynsmangfold. Barnehagen skal la barna få kjennskap til fortellinger, tradisjoner, verdier og høytider i ulike religioner og livssyn og erfaringer med at kulturelle uttrykk har egenverdi."

1-2 åringer	2-3 åringer	3-4 åringer	4-5 åringer	5-6 åringer
Bygge relasjoner med barn og voksne Hilse og vinke Juletradisjoner Påsketradisjoner Undre seg Lytte Uttrykke seg	Utvikle relasjoner i lek og aktivitet Takke Deltagelse og læring om jul- og påske tradisjoner Konfliktløsning Undre seg over eksistensielle spørsmål Fortelle fortellinger	Ulikheter/ likheter Filosofere sammen med barna om eksistensielle spørsmål Spørre om hjelp Turtaking	Utvikle evne til og selv løse konflikter Skjønne hvorfor vi feirer jul/påske Omtanke for andre Tolerere ulikheter	Utvikle evne til selv å løse konflikter Respekt for voksne og andre barn Tolerere ulikheter Omtanke for andre Filosofere over eksistensielle spørsmål

Antall, rom og form

Rammeplanen sier følgende om dette fagområdet;

"barnehagen skal synliggjøre sammenhenger og legge til rette for at barna kan utforske og oppdage matematikk i dagligliv, i teknologi, natur, kunst og kultur og ved selv å være kreative og skapende."

1-2 åringer	2-3 åringer	3-4 åringer	4-5 åringer	5-6 åringer
Telle til tre Voksne peketeller Sanger, rim og regler med tall og telling Sortering (riktig leke på rett plass)	Telle til fem Bruke eventyr og ellinger med tall og telling Bruke tallbegreper Bruke <u>føremåter</u> begreper Enkle puslespill Formene sirkel, trekant, firkant Hel og halv Sortering klassifisering	Telle til ti Bruke flere <u>føremåter</u> begreper Få erfaringer med vekt, antall, volum Formene sirkel, kvadrat og triangel Terning og spill Hel, halv, kvart Sortering klassifisering	Telle til tjue Baklengsteling Rekkefølge Størrelser Sortere på en mer avansert måte Formene; hjerte, stjerne, rektangel Ordenstall (første, andre...) Mål, vekt og lengde	Telle til hundre Koble tallbegreper/ antall Spille kort og terningspill Få begynnende kjennskap til klokka Mønster og symmetri Former måle

Nærmiljø og samfunn

Rammeplanen sier følgende om dette fagområdet;

"Gjennom utforskning, opplevelse og erfaringer skal barnehage bidra til å gjøre barna kjent med eget nærmiljø, samfunnet og verden. Barnehagen skal bidra til kunnskap om og erfaringer med lokale tradisjoner, samfunnsinstitusjoner og yrker slik at barna kan oppleve tilhørighet til nærmiljøet."

1-2 åringer	2-3 åringer	3-4 åringer	4-5 åringer	5-6 åringer
Felleskapsfølelse Bli kjent på hele huset og uteområdet Besøk i nærmeste nærmiljø	Gruppetilhørighet – se hvem som ikke er her . vaske, hente ting Kjøretøy Trafikktrening på tur Bli kjent med nærmiljøet; biblioteket, butikker, idrettsanlegg, etc. Samekultur Forskjell/likheter gutter/jenter FN-dagen	Hvor bor barna Tørre å si noe i samling Turer i nærmiljøet Bli kjent med den grønne landsby. <u>Kulturopplevelser</u> Trafikktrening på tur Samekultur Forskjell/likheter gutter/jenter FN-dagen	Hva har vi i nærmiljøet? Likestilling Bli kjent med den grønne landsby. Trafikktrening på tur Samekultur Forskjell/likheter gutter/jenter FN-dagen	Ta valg og se konsekvensen av valg Bli kjent med den grønne landsby. Yrkesgrupper Kjøre med transport i trafikken FNs barnekonvensjon

Fagplan for «Vepsene» - barna som går siste år i barnehagen

Voksne som tror på barn, skaper barn som tror på seg selv!

VEPSENE! Siste året i barnehagen skal være et innholdsrikt år, med aktiviteter og opplevelser litt utover det de har vært med på før. Opplegget rundt denne gruppen er lagt opp slik at det skal gi gode sosiale relasjoner, fysiske utfordringer og læringsaktiviteter som gjør dem best mulig rustet til veien videre i livet. Alle skolestartere på huset samles til ukentlig aktivitet. To barnehagelærere samarbeider om ansvaret for læringsaktivitetene, det skal settes tydelige krav til barna i et godt relasjonelt miljø. Fellesopplevelser, oppgaver som krever samarbeid, samt selvstendighetstrening gir godt grunnlag for mestringsfølelse. Trygghet i egen kropp og evne til å sette ord på følelser og egne grenser skal være tema i løpet av året. Her følger vi eget opplegg fra Stine Sofie stiftelsen.

Barnehagen er første epoke i utdanningsløpet. Det er viktig at de avslutter barnehagelivet som trygge individer, har samarbeidsevner og mestrer det sosiale samspillet med jevnaldrende. Trivsel og relasjon mellom barn-barn og barn-voksen SKAL hele tiden stå i fokus.

Terje Ogden (dr.philos.) beskriver etter vår mening betydningen av sosial kompetanse på en god måte;

«Sosial kompetanse gjør det mulig å nå sosiale mål som å etablere positive sosiale relasjoner til jevnaldrende så vel som til voksne. Det handler også om å tilpasse seg normer og leve opp til sosiale forventninger (...) Sosialt kompetente barn og unge kan uttrykke sine ønsker og behov, men også hevde sine meninger på en tydelig måte. Derfor bidrar sosial kompetanse til mestring av viktige utviklingsoppgaver på ulike alderstrinn, samtidig som den ruster barn og unge til å mestre utfordringer senere i livet. Etter hvert som barn øker sin kompetanse, blir de bedre i stand til å forstå og tilpasse seg sine omgivelser, og dyktigere til å påvirke andre slik at de får dekket sosiale behov.»

Vepsen

I stripet baderdrakt
og ør av dødsforakt
flyr den med hevet spyd
midt i sin egen lyd.

Et ondt og giftig stikk
det korte øyeblikk
av salig raseri.
Og så er alt forbi.

Årshjul for barnas siste år i barnehagen.

Barna samles fra alle avdelinger og har en utedag i uken der alle læringsaktiviteter gjennomføres. Fra januar mnd. utvides tiden med å ha ukentlige læringsaktiviteter innendørs i tillegg.

Tidspunkt	Aktivitet	Fagområde	mål	annet
September	Bli kjent i gruppa samarbeidsøvelser/regel/aktivitet/selvregulering	Etikk, religion og filosofi	Oppleve trygghet og fellesskapsfølelse. Ta imot beskjed, rekke opp hånden og vente på tur. Sosial mestring, selvstendighet og samhold.	
Oktober	Kroppen min, kunnskap om meg selv, motoriske utfordringer, mat på stormkjøkken Ulike utflukter i kommunen	Kropp, bevegelse og helse	Bli kjent med flere turområder i vårt nærmiljø og erfare/ oppleve gleden ved å bruke kroppen. Bli kjent med egen kropp/sette grenser med egen kropp og respektere andres grenser. Utvikle gode vaner og variert kosthold.	
November	Fokus på tall og bokstaver/ sosial kompetanse Bruke naturmaterialer/ bygging Lek med telling, koble tall til telling, bruke matteisen.	Kommunikasjon, språk og tekst Antall, rom og form Kunst, kultur og kreativitet	Bruke språket til å skape relasjoner, delta i lek og som redskap til å løse konflikter. Utforske og gjøre erfaringer med bokstaver. Barna skal få erfaring i matematiske begreper og undre seg over matematiske sammenhenger. Gi barna tilgang til materiell som støtter opp om deres lekende estetiske uttrykksformer.	
Desember	Pause i ukentlige treff. Fokus på juleforberedelser. Vepsene har Luciaopptreden både i barnehagen og i kirken.			
Januar	Samarbeid. / Samarbeidsleker og aktiviteter. Balansetrening/ ball-lek Digitale verktøy	Kropp, bevegelse og helse	Oppleve og mestre risikofyllt lek gjennom kroppslige utfordringer	Foreldremøte med informasjon om skolestart
Februar	Lytte trening/ instrument Bruke spikkekniv Bruke naturmateriell Barneintervju Landart	Kunst, kultur og kreativitet	Barna skal ha tilgang til ting, rom og materialer som støtter opp om deres lekende og estetiske uttrykksformer. Bruke fantasi, kreativ tenkning og skaperglede.	Foreldresamtaler med fokus på ferdigheter og modning. + Forventning til skolestart. Overføringsskjema kun for barn vi i samarbeid med foreldre blir enige om har behov for dette.
Mars	Preposisjoner Adresse, navn, etternavn og fødselsdato Gjenkjenne bokstaver/ bokstavkort Besøke skolene	Antall, rom og form	Utforske og gjør seg erfaringer med ulike skriftspråkuttrykk som leke- skrift, tegning og bokstaver gjennom lese- og skriveaktiviteter.	
April	Bærekraftig utvikling Verdier, normer og regler. Hvordan ta vare på hverandre og omgivelsene våre. Inkluderende fellesskap med gode holdninger og verdier.	Natur, miljø og teknologi	Plukke søppel i nærområdet. Glede noen andre i samfunnet, gjøre noe godt for noen andre. Fokus på de forskjellige årstidene og hva som skjer i naturen. Være en god venn og ta vare på hverandre.	
Mai / Juni	Nærmiljøet/ skolebesøk Reiser på overnattingstur Avslutningsfest		Oppleve mestring, fellesskap og glede ved å reise bort sammen i et gruppefellesskap. Selvstendighetstrening, felles opplevelser og minner for livet. Fellessamling i barnehagen med høytidelig markering av skolestartergjengen Deler ut «min bok» på avslutningsfesten. Avslutningsfest med foreldre; barna opptrer, utdeling av rose og sjokolademedalje.	

Faglige notater for egen del gjennom barnehageåret.

Dato	Hva

